

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Allocutiones Sacræ, Svper Evangelia Dominicarvm totius anni

Jahoda, Johann

Pragæ, [ca. 1659]

Dominica VII. post Pentec: Lingua politica falsa pectoris clavis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51496](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51496)

DOMINICA VII. POST PENTECOSTEN.

Lingva politica falsa pectoris clavis.

Attendite à falsis. Matth: 7.

Clavis pe-
ctorū lin-
gva. P. Ra-
dan Orator
extemp.

Vriosa hominum mens, ut rerum occultissima quæq; indagine sua per-vestigare non cessat; tum vel maximè pectorum arcana scrutari fatagit. Quisque scire avert, quid in alieno lateat pectore, quæ sententia intus sedeat, quis erga se affectus, quæ cogitatio, quod studium. Sed enim, tot circa cujusque pectus pendent seræ, tot prætenduntur portæ, tot coeunt valvæ, ut ne quidem subtilissimi spiritus, & cuncta aliàs penetrantes Angeli illuc sese penetrare valeant: solus & unus Deus hanc sibi laudem reservavit: *ego Dominus scrutans cor, & probans renes.* Ut quid igitur passim tanquam Criticus perstringitur Momus, quòd fenestram in humano corpore desiderasset? nōne id è Reipublicæ humanæ & societatis bono, nōne operæ pretium fuisset? tunc enim facile sincerus, tunc fictus pateret amicus, tum meliùs hostiles noscerentur animi, pellucerent insidiæ, fraudes & doli perspicerentur, occulta transparenterent odia, distingverentur figmenta. Nihilominus tamen frustra ad scrutandum arcanum requiritur fenestra, dum suppetit clavis: *clavis enim pectorum lingua est*, inquit recens Orator: per quam sufficienter adyta cordis referantur, intima animi sensa recluduntur, secreta panduntur, cogitata revelan-

tur. "Et sicut ea quæ in tenebris ab-
dita sunt, celantur, donec lux affulgens
ea indicet: ad eundem modum cogi-
tationes nostræ reconduntur in loco
invisibili, donec vox & loquela cunctas
retegat, inquit Philo Iudæus. Prisci
sæculi hæc fuit benignitas, ut facilis
esset expectoratio; omnia cordialiter
agebantur, & dicebantur, hinc Tul-
lius: *credendum est, veteribus & priscis,*
ut ajunt, viris. At heu pietas! heu prisca
fides! ubi nunc invenienda es? quis
modò est, qui sincerè suum pectus pan-
dere, qui ex corde loqui velit?

*Annis mille jam peractis
Nulla fides est in pactis,
Mel in ore, verba lactis,
Fel in corde, frans in factis.*

Aliæ hoc tempore excogitatae sunt pe-
ctorum claves, & quidem falsæ, de
quibus nunc agendum.

Inter cetera humanæ calliditatis
inventa, mirabilis quidam literarum
scribendarum modus adinventus est,
juxta quem omnia contraria & con-
tradictoria receptæ verborum signifi-
cationi scribi possint; ita ut epistola,
non intelligatur nisi ab eo, qui illius,
ut vocant, *clavem* novit. Sic aliquis
cùm videbitur laudari, maximè vitu-
perabitur, & ex verbis virtutes notan-
tibus, pessima legentur vitia. Extat-
talis epistolæ paradigma apud Henri-
cum

Jerem. 17.
10.

Lib. quod
desur pot.
inf.

Cic. qq.
Acad.

Spondan. cum Spondanum ad annum Christi
 a. 1499. n. 1499, ex Trithemij steganographia
 10. Trithē. (quem à Magia vindicat) datæ ad Vi-
 steganogr. gilium, estque hujusmodi: *Latorem*
 6. 17. l. 1. *presentium ad te mitto, Vigili amanti-
 me, hominem profectò cunctis adornatum
 virtutibus, omnibus eruditissimum, in
 scripturis estimatum, tantæque venustate
 morum redimitum, quod vix illi similem
 aliquando his oculis vidisse memini. Opti-
 mum Mathematicum, Philosophum acu-
 tissimum, literatissimis viris comparan-
 dum, sapientiâ et studio omnes Tevtonicos
 exercitatissimos transcendentem. Vnde
 dignus est nobis meritò visus laudabilis li-
 teratorum virorum, omniumq; honorum
 excipiendus: quippe nobilis et literatissi-
 mus, qui omnibus queat utilis esse in tra-
 dendis varijs doctrinis rerum miranda-
 rum. En quis hic aliquid vituperij la-
 tere putaret? quis non in optima for-
 ma laudatum hunc hominem crederet?
 & tamen sensus epistolæ est iste: *Cave istum, quia homo malus est, & de
 nullo bene loquitur.* Hanc artem licet in
 sensu physico perpauca; in sensu certè
 morali quàm plurimi hodie nove-
 runt: sciunt enim acuto, & celeri lin-
 gviæ suæ calamo, ita interna cordis sen-
 sa scribere, ut in amico sermone occul-
 tent odia, in encomijs convitia, in of-
 ficijs officias, in foederibus technas, in
 fide perfidiam, in pace bellum. Hero-
 dianæ hic stylus curiæ est, quem non-
 parùm hoc ævo expolivit politicorum
 pessimus Machiavellus, è cujus schola*

similia ferè in aulis teruntur præcepta:
*nullum tibi ex animo amicum existimes,
 neque tu sis ulli: ita tamen comis & blan-
 dius esto singulis, perinde quasi neminem
 non ames: saluta blande, complectere per-
 amanter, cede viam. Honoris & amoris
 titulos repete; lauda affatim, pollicere
 largiter; promissis stare rusticorum puta.*
 Item: *fraus necessaria est omnibus, qui-
 cunque ex parvis iniurijs crescere conan-
 tur: quæ tantò minus turpis est, quanto
 quis magis illam poterit occultare, & ho-
 nesto aliquo prætextu tegere.*

Herodem hic versatissimum, & ver-
 sutissimum reminiscamini. Inaudie-
 rat quidpiam à Magis de recens nato
 Iudæorum Rege, mox (ut in pejus sem-
 per suspiciosa est ambitio) quasi de
 sceptro suo ageretur, turbati animis,
 convocare Scribas, consulere Legis-
 Doctores, sciscitari, ubi Christus nasce-
 retur. Cùmque ex scripturis locum
 didicisset, destinatam ei eadem officio-
 sâ adoratione tecturus, cùm inveneritis,
 inquit ad Magos, *renuntiate mihi, ut &
 ego veniens adorem eum.* Quis Dyna-
 starum illorum non sincerè locutum
 putasset, visâ præfertim tantâ ejus reli-
 gione, sacrarum scripturarum fide, &
 reverentiâ, hospitalitate, comitate,
 autoritate? Sed non noverant, nec in-
 telligebant, illius loquendi *clavim*, in-
 tellexit autem Angelus, qui eos in so-
 mnis monuit, *ne redirent ad Herodem.*
 Clavis illa non erat lingua, sed fel; lo-
 quebatur enim non ex pectore; sed ex
 vesica fellis.

Rem miram narrant Indici annales
 de P. Rocho Gonzalez Societatis I E S V
 illustri Martyre, qui cùm in Paraquaria
 crude-

Machiav.
 l. 2. disp. de
 rep. c. 13.

Rho var.

hist. l. 6. c.
 5. §. 16. No-
 fra.

crudeliter à Barbaris lapideâ clavâ jam confectus jaceret, jamque

Bencius de
s. Martyr.
l. 5.

caput ex humero male fultum utroque pependit,

voces aliquas iram divinam denunci-antes ex corde proferre auditus est, ut Barbari attoniti dicerent: *impostor hic adhucne loquitur?* nihilo tamen prodigio tanto mitiores, cor illud sincerissimum & charitate plenum, evulsum & jaculo transfixum in rogam injecere; sed nullo crudelitatis emolumento: non enim amburi potuit, consumpto quantum extabat calami, quia simile, ut norunt Philosophi, non agit in simile. Grande isthoc prodigium fuit; verum nescio, an non sit grandius, audire quempiam hac tempestate ex corde loquentem. Plurimi cum Herode loquuntur ex felle, quorum os, ut ait

Psal. 10. 7.
13. 3.

Psalmista, *plenum est amaritudine.* Vel certè meras loquuntur vulpes, quia, ut Satyricus:

Persius
Sat. 1.

Astutam vapido servant sub pectore vulpem.

Sic alterum Herodem Christus progeniem vulpinam appellare non dubitavit, cum Phariseis monentibus: *exi & vade hinc, quia Herodes vult te occidere,* respondit: *ite, & dicite vulpi illi, &c.* Habet hoc proprium vulpes, quòd cum maxime blandiri putatur, nocere cogitet. Talis quoque vulpes Antiochus Epiphanes, qui ad Hierosolymæos Quæstorem mittens, *locutus est ad eos verba pacifica in dolo, & crediderunt ei.* Et irruit super civitatem repente, & percussit eam plagâ magnâ, & perdidit

1. Machab.
1.

populum multum ex Israël. Talis vulpes Alcimus, quem cum Iudæi sincere & ex corde locutum putarent, dicentes: *homo Sacerdos de semine Aaron venit, non decipiet nos,* præsertim cum eis juraverit; *non inferemus vobis malum, neque amicis vestris.* At ille perjurus ac perfidus comprehendit ex eis sexaginta viros, & occidit in una die, secundum verbum quod scriptum est: *Carnes Sanctorum tuorum, & sanguinem ipsorum effuderunt in circuitu Jerusalem, & non erat, qui sepeliret.* Talis in Germania Hatto Archiepiscopus Moguntinus. Svaferat hic Alberto Comiti de Bambergâ (qui Conradum Franconem Ducem Ludovici III. Imperatoris fratrem oppresserat) svasit inquam, ad placandum Imperatorem descenderet, se mediatorem ad reconciliationem ineundam fore, & interposito etiam juramento Albertum incolumem reducturum. Iam iter ingressis, Hatto ut Albertum incolumem in arcem ex pacto reduceret, conversus ad illum: *non satis, inquit, nobis prudenter consulimus, qui impransi descendimus in castra, quin redimus ad jentandum.* Albertus nihil dolosi suspicatus, facile assentit, & redijt cum illo. Vbi veniunt in castra, abreptum jussit Imperator gladio feriri. Archiepiscopus ubi prodicionem perfecit, se ex oculis morituri subduxit. Nec inferior his omnibus Cæsar Borgia, qui nimia regnandi libidine stimulatus, cum Gvidobaldi Ducis Metaurensium, cui inhiabat, terram, aperto Marte petere non auderet, neque Venetos, ut ditione ipsum patriâ pelleret, permissuros arbitraretur; sed

1. Machab.
7. 14.

Cranzius
l. 2. Me-
trop. c. 25.

Gvicciard.
lib. 5.

sed nec haberet ullam suscipiendi belli causam (Gvidobaldo omnibus in Patrem suum obsequijs, in se officijs gratiosissimè functo) bellum se Camertibus inferre simulavit, ut ad fines Vrbinatum, quâ iter faciendum erat, citra Gvidobaldi sinistram suspicionem, velut aliò tendens, cum exercitu accederet. Atque ut se bono in illum animo esse magis declararet, suisque eum opibus simul exueret, auxiliares ad id bellum copias pro amicitia jure postulat. Quibus à Gvidobaldo facilè impetratis, & missis, repentè hostili impetu in eas irruit, magnâque celeritate Vrbinum Ducis sedem contendit, parùmque aberat, quin ipsum Gvidobaldum potestatis suæ faceret, & captivum abduceret. O vulpem millies ipsam capi dignam! si enim à Sponso capi jubentur vulpeculæ, quæ demoliuntur vineas, quantò magis, quæ demoliuntur & supplantant homines. Deus certè vehementer eas abominatur; nam abominatio Domini cogitationes mala, inquit Sapiens: hoc est, interprete Salazar, Deus vehementi odio prosequitur dolos & insidias, quas ad proximorum perniciem impij assumunt; malitia quippe & dolus sunt planè synonyma, & idcirco filio doloso nihil erit boni, vel ut Syrus; viro fraudulento non erit bonum.

Disceptatur etiamnum inter Eruditos, quanam lingua omnium princeps fuerit. Communis sententia docet fuisse Hebraicam sive Iudaicam: non defuit tamen, qui Germanicæ, sive Belgicæ primatum attribueret, probans id ex nomine Adam, Adam

enim, inquit, dictus est quasi Aithem/ quod Germanis spiritum significat, & in Genesi legitur Deus inspirasse in faciem primi hominis spiraculum vite. Ingeniosa magis, quàm vera probatio. Nihilominus si primorum hominum, & Patriarcharum, qualis Enoch, Noë, Abraham, Isaac, Iacob, &c. sinceritatem attendamus, deprehendemus eos magis Germanos fuisse, quàm Hebræos. Germanum enim & sincerum esse olim putabantur synonyma; nec aliunde etymon suum trahit Germania, quàm quòd ejus populi omnes inter se perinde atque Fratres pares existerent, tum corporum dispositione, tum moribus, ac vivendi ritibus, ut ait Aubanus. At hodie vice versa ipsi Nostrates multi sunt Hebræi; excellenter enim callent linguam Iudaicam, illam nempe linguam, quâ Iudas in horto Gethsemani locutus est, cum proditoriè Christum exosculans dixit: ave Rabbi. Passim audiuntur nescio quàm blandæ, & officiosæ salutationes, adgeniculationes, invitationes; sed labijs suis intelligitur inimicus, cum in corde tractaverit dolos, inquit Salomon. Quomodo intelligitur? quando submiserit vocem suam. hoc est, quando submissa, & delicatâ voce, velut humilis & supplex gratiam tuam captaverit, aut pro erratis veniam poposcerit. Vox enim demissa velut pudoris & humilitatis index solet esse gratiosa, & grata, qualis est virginum. Et verò plerumque simulatores, ut nequitiam tegant, solent compositâ & exquisitâ quadam verborum mollitie, & blanditie uti, ita ut ex ipso loquendi modo appareat sermo-

Prov. 15. 26

Ibid. 14. 15.

Gen. 2.

Auban. 1.

3. c. 12.

Proverb.

26. 24.

„ Cornel. à

„ lap. hoc

„ loco.

sermonem esse fucatum. Hocque censetur Politicum esse, quos tamen *augustissimo hoc nomine indignos* censet historiographus Lovaniensis; * imò, inquit, *gnathones sunt & ardeliones, in civili conversatione gratiosi, moribus omnium accommodi, horarum omnium amici, urbani scurra, versuti & versipelles, qui ut tempori serviant, polypi ingenium induunt, & ut decipiant, non raro vultum mutant. Eorum summa doctrina est, simulare & dissimulare, verba dare cautè, pugnare dolosè, blanditijs certare, interim insidias struere. Machiavellistæ hi appellantur, ut nimirum infami nomine sint famosi, & ex nequitia gloriam colligant. Per quos effectum est hodie, ut exosum pene politici sit nomen, nec satis vir bonus habeatur, qui politicus. Ita ille.*

Est & hæc curiosa quæstio: quânam lingvâ serpens Evæ locutus fuerit? Non deerant, qui Gallicâ locutum putârint, quòd hæc ceteris svavior, gratior, & ad persuadendum censeatur efficacior. Ut ut se res habuerit, certum est blandissimo aliquo & mollissimo loquendi modo usum, quo mollem aliâs feminam facilè cepit, & de-

cepit. Et quid blandius, quid familiarius dici poterat, quàm: *cur præcepit vobis Deus, ut non comederetis de omni ligno paradysi?* An fortè ne in aliquo lignorum comedatis mortem? sed metum inanem mittite, nequaquam morte moriemini: scit enim Deus, quòd in quocunque die comederitis ex eo, aperientur oculi vestri, & eritis sicut Discientes bonum & malum. Interim miseri protoplasti, dum tam facilem callido Cæcodæmoni aurem præbuerunt, non tantùm Dij facti non sunt, sed vix homines remanserunt, luculentùmque in capite vulnus acceperunt, quòd etiam in omnes posteros suos (exceptâ Virgine Sanctissimâ) transmiserunt, ut idcirco capita nostra sacramentaliter ablui, oleoque ungi sit necesse, quòd perfanentur. Nota occantatur paræmia: *fide, sed cui vide.* Nocet nimium esse confidentem, & credulum: delictu magno in amicis opus; namque

*Melopepones amici
Nunc temporis videntur,
Sunt plurimi probandi
Vi unus approbetur.*

Attendite à falsis.

DOMI-